

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІМЕННИКІВ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОЇ ГРУПИ ЗІ ЗНАЧЕННЯМ «ОСОБА ЖІНОЧОЇ СТАТЬ» В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Піддубна І., студ. ПР-52,

Баранова С.В., к.філол.н., доц.

В англійській мові немає граматичного роду. Іменники не мають ніякої спеціальної форми для вираження роду. Стать денотата можна визначити лише за допомогою лексико-семантичних та іноді граматичних засобів. Лексичні засоби вираження категоріальної ознаки роду дають можливість виділити 2 основних типи: експліцитні та імпліцитні вказівки на стать. До першого типу належать:

- 1) слова, що позначають чоловіків та жінок (*a king, a nanny*);
- 2) типові дії, притаманні чоловікам та жінкам (*courting, flirt*);
- 3) типові моменти поведінки чоловіків або жінок (*hard drinking, whim*).

Компоненти «чоловіча стать» / «жіноча стать» можуть бути прихованими, тобто імпліцитно міститися у значеннях слів та ставати явними лише в певних контекстах при займенниковому заміщенні, наприклад "*Oh! my dear young friend,*" *whispered the teacher, in a voice of deep emotion, while he seized Jack by the arm*» та *She was a pupil and teacher at Constantin Heger's girl school in Brussels and used her experiences there as the basis for this novel*.

При експліцитному посиланні на стать лексичне значення слів розкриваються у дефініціях, які містять слова-маркери як-то: *man, woman, male, female*. Існує декілька підгруп іменників, що називають осіб, враховуючи ознаку «стать». Найчисленніша підгрупа включає іменники з яскраво вираженими семантичними ознаками «стать» і «вік». Вона включає імена *woman* – жінка, *lady* – дівчина, *girl* – дівчинка. Для членів цієї підгрупи притаманна різноманітність стилістичної забарвленості.

Протиставлення за семантичною ознакою можна простежити в лексичних групах іменників, які об'єднують слова зі значенням особи за різноманітними природними та «культурними» ознаками:

- 1) терміни на позначення родинних стосунків (*sister-in-law, grandmother*);
- 2) терміни з загальним поняттям «сімейний стан» (*husband, wife*);
- 3) терміни, що позначають осіб, які займають певний соціальний статус, а також осіб з різноманітною професійною спрямованістю (*cobbler, goldsmith, miner*).

Найбільшим об'єднанням, що протиставляється за ознакою статі, є група іменників, що називають людей, з точки зору їх професійної діяльності. Спираючись на дослідження Гришиної Н. О. можна зробити висновок, що за

відсутністю в іменниках, що позначають осіб відповідно їхнім професіям, формальних показників статі, на допомогу приходять пресупозитивний аналіз, який дозволяє співвідносити назву професії зі складеною традицією, згідно якої існують специфічні чоловічі та жіночі професії.

Особливим видом транспонованої номінації ознаки роду є уособлення. Гришина Н. О. вказує на роль категоріального переносу для виявлення категоріальної ознаки роду. Вибравши з тексту об'ємом 600 сторінок усі іменники неістоти, які мали диференційовану властивість сполучуватись з різними по роду займенниками 3-ї особи однини, виявлено, що значення іменника отримало експресивне переосмислення (суб'єктивну постійну характеристику). Категоріальна транспозиція видозмінила категоріальну ознаку роду в сукупності його характеристик. На передній план вийшло субкатегоріальне значення істоти. Потім була зроблена спроба визначити мотивацію вибору значення статі у персоніфікованих іменниках.

Виявилось, що у мові з невираженою формальною ознакою роду при уособленні на перший план виступають досить складні асоціації:

1) міфологічні сюжети (*sun - he, earth - she*):

And the sun dominates by his absence, compelling the low country to sadness in the melancholy night.

2) діяхронічна пам'ять мови (загальногерманські асоціації роду у словах типу *town «micmo» - she*):

Our Town will bring smiles and tears to the hearts of all who visit her streets.

3) емоційно-оцінювальних співзначення (види транспорту *ship - she, car - she/he*)

Neither James nor any of the others knew it, but the ship was now passing beneath them was actually the Queen Mary.

Асоціації, пов'язані з ознакою роду мають не твердий, а імовірний характер, і критерієм їхнього установаження можна вважати кількісні дані текстових заміщень. Слова, що позначають недостатньо розумну людину асоціюються з чоловічим родом (*idiot, blockhead*). Звідси можна зробити висновок про оцінювальну норму: «чоловік повинен вести себе розумно».